
Pratarmė

Šiame numeryje daug vietos skiriama straipsniams iš 2010 m. nacionalinės sociologų konferencijos „Ar gali sociologija pakeisti Lietuvos visuomenę?“, kurioje buvo svarstytas sociologijos ir visuomenės santykis. Konferencijos plenariniuose pranešimuose išsamiai aptartos socialinio kentėjimo ir socialinės atskirties, sintetinės biologijos įtakos visuomenei bei sociologijos ir tvaraus vystymosi sąsajų problemos. Konferencijos temų, tyrimo metodologijų ir socialinių strategijų įvairovė atskleidė intensyvią sociologijos plėtotę Lietuvoje ir nubrėžė jos bei apskritai socialinių mokslų ateities galimybes ir tendencijas.

Šio numerio straipsniai vienaip ar kitaip prisiliečia prie temų, kurios buvo analizuotos konferencijoje. Straipsniuose iškyla svarbios šiuolaikinei Lietuvai emigracijos, skirtingų socialinių patirčių, socialinio jautrumo, socialinio pasitikėjimo, socialinės paramos, socialinių mokslų etikos ir kitos problemos.

Pirmame šio numerio straipsnyje Jūratė Imbrasaitė aptaria politinio pasitikėjimo priežastis Lietuvoje. Išanalizavusi 2010 m. reprezentatyvios Lietuvos gyventojų apklausą, autorė teigia, kad pasididžiavimas Lietuvos pilietybe, procedūrinio teisingumo savivaldos institucijose vertinimas, socialinių išmokų didinimo vertinimai, šalies dabartinės ekonomikos ir šalies ekonomikos ateityje vertinimai bei pasitenkinimas gyvenimu labiausiai veikia politinį pasitikėjimą šalyje.

Miglė Bartuškaitė ir Apolonijus Žilys taip pat gilinasi į politinio ir socialinio pasitikėjimo bei dalyvavimo raišką Lietuvoje. Jų teigimu, politinis pasitikėjimas politinėmis institucijomis šalyje yra gana menkas. Net socialinis pasitikėjimas čia yra savitas ir skiriasi nuo tradicinio Vakarų demokratijų pasitikėjimo. „Lietuviškas“ socialinis pasitikėjimas ir dalyvavimas bendruomenėje susiję su pragmatiniais, racionaliais ir individualią naudą apibrėžiančiais interesais; mums trūksta materialiai neįpareigojančio socialinio pasitikėjimo, būtino siekiant sustiprinti demokratinę kultūrą.

Laimutė Žalimienė analizuoja kalbos, vartojamos Lietuvos socialinės paramos politikos įstatymų bazėje, pasekmes paslaugų organizavimui bei konkreitiems šios politikos subjektams. Autorė teigia, kad Lietuvos socialinėje politikoje bei ją įgyvendinant vartojama kalba kuria diskriminacinę aplinką asmenims, gaunantiems socialinę paramą, ir įtvirtina hierarchinius galios santykius tarp šios paramos organizatorių, teikėjų bei ją gaunančių asmenų.

Gedas Malinauskas ir Monika Mozerytė savo straipsnyje aptaria vieną iš

transnacionalinės šeimos aspektų – paauglių išgyvenimus tėvams išvykus dirbti į užsienį. Paauglių patirtis čia analizuojama gana inovatyviu socialinio darbo disciplinoje naratyvinio tyrimo būdu. Naratyvinis tyrimas atskleidė paauglių patirtis, kurios skiriasi nuo panašaus pobūdžio studijose pateikiamų sampratų apie būdingus paauglio elgesio principus ar apie jų reakcijas į krizę.

Straipsnyje „Tarpgeneracinės paramos motyvai Lietuvoje“ Margarita Gedvilaitė-Kordušienė, naudodamasi simbolinio interakcionizmo teorijomis, analizuoja motyvus, skatinančius paramą suaugusiems vaikams ir tėvams. Ši analizė ne tik išryškina kai kurias tarpgeneracinės paramos pasekmes, bet ir įgalina giliau pažvelgti į šeiminių santykių modelius Lietuvoje.

Remdamasis kokybiniu ir kiekybiniu turinio analizės metodais, autorių kolektyvas – Ilona Tamutienė, Inga Černiauskaitė ir Austė Sruogaitė – straipsnyje išsamiai aptaria finansinio, komunikacinio / teritorinio ir organizacinio ambulatorinių sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo kliūtis Lietuvos mieste ir kaime.

Paskutiniame šio numerio straipsnyje Daumantas Stumbrys, remdamasis B. D. Holiano nusikaltimų retorikos klasifikacija, išskiria pagrindines narkotikų retorikos rūšis ir aprašo jų kaitos tendencijas Lietuvos Respublikos Seimo posėdžiuose 2007–2008 m. Autoriaus teigimu, aptariamam laikotarpiu Lietuvos Respublikos Seime pastebimos dvi – „kontrolės ir bausmės“ ir „prevencijos ir gydymo“ – narkotikų retorikos rūšys, nors dominuoja pirmoji.

Kaip ir ankstesniuose žurnalo numeriuose, šiame taip pat stengtasi pateikti kuo įvairesnį tyrimo sričių, mokslo disciplinų, teorinių perspektyvų ir metodologijų vaizdą. Tikimės, kad pavyko tai padaryti.

Žurnalo redakcija nuoširdžiai dėkoja Lietuvos mokslo tarybai už finansinę paramą leidžiant šį „Kultūros ir visuomenės“ numerį.

Artūras Tereškinas